FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT M. POIARES MADURO

föredraget den 17 januari 2008 [1]

1. Cour de cassation (Frankrike) har begärt att domstolen skall meddela förhandsavgörande angående tolkningen av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. [2] Den förordningen har ersatt Brysselkonventionen. [3]

2. Den hänskjutande domstolen önskar få klarhet i huruvida frågan om domstols behörighet vid tvister om anställningsavtal regleras på ett exklusivt och uttömmande sätt i avsnitt 5 om anställningsavtal, vilket har införts genom förordning nr 44/2001, eller huruvida behörighetsreglerna i avsnittet om anställningsavtal kan kompletteras med den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i avsnitt 2 i förordning nr 44/2001.

1 — Originalspråk: franska.

2 — EGT L 12, s. 1.

3 — Konvention av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (konsoliderad version) (EGT C 27, 1998, s. 1).

I — Tillämpliga bestämmelser och bakgrund till tvisten

A — *Tillämpliga bestämmelser*

3. I artikel 2 i förordning nr 44/2001 föreskrivs följande:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap.”

4. I artikel 6 i förordning nr 44/2001, vilken ingår i avsnitt 2 med rubriken ”Särskilda behörighetsregler”, föreskrivs att talan mot den som har hemvist i en medlemsstat i bland annat följande fall kan väckas i en annan medlemsstat.

”…

1) Om han är en av flera svarande, vid domstol där någon av svarandena har hemvist, förutsatt att det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom skall vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar.

… ”

5. Avsnitt 5 i förordning nr 44/2001 har rubriken ”Behörighet vid tvister om anställningsavtal” och består av artiklarna 18–21.

6. I artikel 18.1 i förordning nr 44/2001 föreskrivs följande:

”Om talan avser anställningsavtal gäller i fråga om behörigheten, om inte annat följer av artikel 4 och artikel 5.5, bestämmelserna i detta avsnitt.”

7. I artikel 19 i avsnitt 5 i förordningen föreskrivs följande:

”Talan mot en arbetsgivare som har hemvist i en medlemsstat kan väckas

1) vid domstolen i den medlemsstat där arbetsgivaren har hemvist, eller

2) i en annan medlemsstat

a) vid domstolen i den ort där arbetstagaren vanligtvis utför eller senast utförde sitt arbete, eller

b) om arbetstagaren inte vanligtvis utför eller utförde sitt arbete i ett och samma land, vid domstolen i den ort där det affärsställe vid vilket arbetstagaren anställts är eller var beläget.”

B — *Bakgrund till tvisten*

8. Motparten i målet vid den nationella domstolen, Jean-Pierre Rouard, anställdes år 1977 av Laboratoires Beecham Sévigné,

nu Laboratoires Glaxosmithkline. Bolaget har sitt säte i Frankrike. Jean-Pierre Rouard utförde olika uppdrag i tredjeländer för bolagets räkning. År 1984 stationerades han i Marocko i kraft av ett nytt anställningsavtal, vilket hade ingåtts med det i Förenade kungariket etablerade bolaget Beecham Research UK. Sistnämnda bolag ingick i samma koncern som Laboratoires Beecham Sévigné. I detta anställningsavtal förband sig arbetsgivare nummer två att bibehålla vissa rättigheter som Jean-Pierre Rouard hade förvärvat genom sitt ursprungliga anställningsavtal (bland annat tillgodoräknandet av dennes anställningstid och rätten till avgångsvederlag).

9. Den 9 mars 2001 sade Beecham Research UK, nu Glaxosmithkline, upp Jean-Pierre Rouard. Denne väckte den 4 juni 2002 talan vid Conseil de prud'hommes de Saint-Germain-en-Laye (Frankrike) mot såväl Laboratoires Glaxosmithkline som Glaxosmithkline. Dessa bolag hade övertagit Laboratoires Beecham Sévignés och Beecham Research UK:s rättigheter. Jean-Pierre Rouard yrkade att dessa bolag skulle förpliktas att solidariskt utge vissa belopp till honom, bland annat avgångsvederlag, ersättning för att ett korrekt uppsägningsförfarande inte hade iakttagits, ersättning för att uppsägningen hade skett utan saklig grund samt skadestånd för oberättigad uppsägning.

10. Jean-Pierre Rouard har till stöd för sina yrkanden åberopat att de båda bolagen skall anses som dennes medarbetsgivare. En klausul i avtal nummer två, i vilken det föreskrivs att vissa rättigheter som hade förvärvats enligt det första avtalet skulle bibehållas, visar att han har haft ett enda och sammanhängande anställningsförhållande med de två bolagen, vilka för övrigt ingår i samma koncern. Den franska domstolen är behörig att pröva den talan som är riktad mot Laboratoires Glaxosmithkline, vars säte är beläget i Frankrike, och den är därför även behörig enligt artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 att pröva den talan som är riktad mot Glaxosmithkline, trots att det sistnämnda bolaget är etablerat i Förenade kungariket.

11. Conseil de prud'hommes fann, enlighet med vad arbetsgivarna hade anfört i sina svaromål, att den saknade behörighet, och konstaterade att engelsk och marockansk rätt var tillämplig lag för de anställningsavtal som var i kraft vid tidpunkten för uppsägningen. Det förelåg därför inte något anställningsförhållande mellan Jean-Pierre Rouard och Laboratoires Glaxosmithkline i Frankrike. Cour d'appel de Versailles upphävde detta beslut och återförvisade målet till Conseil de prud'hommes. Klagandebolagen i målet vid den nationella domstolen överklagade beslutet från Cour d'appel till Cour de cassation.

12. Det är mot denna bakgrund som Cour de cassation, i egenskap av högsta rättsinstans, beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

"Är den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i rådets förordning...

nr 44/2001… – enligt vilken talan mot den som har hemvist i en medlemsstat kan väckas 'om han är en av flera svarande, vid domstol där någon av svarandena har hemvist, förutsatt att det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom skall vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar' – tillämplig på en talan som har väckts av en arbetstagare vid en domstol i en medlemsstat mot två bolag som tillhör samma koncern, varav det ena bolaget har säte i den medlemsstaten och är det bolag som anställt löntagaren och som sedan vägrat återinsätta denne i tjänst och det andra bolaget har säte i en annan medlemsstat och är det bolag för vars räkning arbetstagaren senast utfört arbete, i tredjeländer, och som sagt upp honom, när arbetstagaren har åberopat en klausul i anställningsavtalet för att göra gällande att [de två bolagen] har varit medarbetsgivare av vilka han kräver ersättning för sin uppsägning, eller innebär bestämmelsen i artikel 18.1 i [förordning nr 44/2001] enligt vilken behörigheten, vid tvister om anställningsavtal, avgörs enligt avsnitt 5 i kapitel 2 [i förordningen] att tillämpningen av artikel 6.1 [i förordningen] är utesluten, så att talan skall väckas mot vart och ett av bolagen vid domstol i den medlemsstat där bolaget i fråga har sitt säte?"

II — Rättslig bedömning

13. Tolkningsfrågan består av två delfrågor. För att besvara tolkningsfrågan skall det för det första avgöras huruvida den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 är tillämplig vid tvister om anställningsavtal, trots att det finns ett avsnitt i förordningen vilket innehåller särskilda behörighetsregler vid tvister om sådana avtal. För det fall svaret på den första delfrågan är jakande skall det, för det andra, fastställas vilka villkor som gäller för tillämpningen av artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 på detta område.

A — *Huruvida artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 är tillämplig vid tvister om anställningsavtal*

14. Domstolen skall avgöra huruvida frågan om domstols behörighet vid tvister om anställningsavtal regleras på ett exklusivt och uttömmande sätt i avsnitt 5 i kaptiel II i förordning nr 44/2001 med uteslutande av de övriga behörighetsreglerna i förordningen, eller huruvida det är möjligt att tolka avsnitt 5 på ett sådant sätt att detta avsnitt inte innebär att det är uteslutet att tillämpa en särskild behörighetsregel när detta krävs av omständigheterna i det enskilda fallet, bland annat när det finns konnexa käromål mot flera svarande vid domstolen där någon av dessa har sitt hemvist.

15. Jag vill redan nu framhålla, och därigenom föregå de resonemang som kommer att utvecklas nedan, att jag anser att den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i förordning nr 44/2001, vilken innebär att talan kan väckas mot flera svarande vid den domstol som är behörig att pröva talan mot en av dessa när käromålen är konnexa, bör anses vara tillämplig på en tvist om ett anställningsavtal, ehuru en bokstavlig tolkning av avsnitt 5 om anställningsavtal vid ett första påseende förefaller utgöra ett hinder för en sådan tolkning. I syfte att underlätta förståelsen av den lösning som jag föreslår domstolen kommer jag först att redogöra för argumenten mot att artikel 6.1 skulle vara tillämplig på tvister om anställningsavtal, för att därefter visa varför domstolen enligt min mening inte bör välja en sådan tolkning.

16. I artikel 18.1 i förordning nr 44/2001 föreskrivs att ”[o]m talan avser anställningsavtal gäller i fråga om behörigheten, om inte annat följer av artikel 4 och artikel 5.5 [i förordningen], bestämmelserna i detta avsnitt”. Betraktad för sig själv förefaller den bestämmelsen förvisso bekräfta en tolkning som innebär att det, när tvisten rör ett anställningsavtal, inte är möjligt att tillämpa en behörighetsregel som inte är angiven i avsnitt 5 eller som inte är uttryckligen tillåten enligt samma avsnitt.

17. Av den bestämmelsen framgår dels att varje tvist som avser ett anställningsavtal skall väckas vid den domstol som är behörig enligt reglerna i avsnitt 5 (artiklarna 18–21), dels att eventuella undantag från de principer som anges i avsnitt 5 är uttryckligen angivna i förordningen. Artikel 6.1 ingår inte i avsnitt 5 och nämns inte, vilket är fallet beträffande artiklarna 4 och 5.5, som ett undantag från reglerna i detta avsnitt. Detta innebär följaktligen att den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 inte är tillämplig på tvister om anställningsavtal.

18. Avsnitt 5 utgör dessutom ett undantag från huvudregeln om domstols behörighet i artikel 2 i förordningen, enligt vilken domstolarna i den medlemsstat i vilken svaranden har sitt hemvist är behöriga. [4] Detta innebär att behörighetsreglerna i artiklarna 18–21 i avsnitt 5 skall tolkas restriktivt och att endast de undantag från den ovannämnda huvudregeln som är uttryckligen angivna i det avsnittet är tillåtna.

19. Denna tolkning kan emellertid inte ges företräde, eftersom den bortser från tillämpningsområdet för förordning nr 44/2001, tolkat teleologiskt och mot bakgrund av dess sammanhang, och från innebörden av de bestämmelser som är relevanta i förevarande mål. I synnerhet utgår denna tolkning från

4 — Se bland annat dom av den 27 september 1988 i mål 189/87, Kalfelis, REG 1988, s. 5565, punkterna 8 och 9, svensk specialutgåva, volym 9, s. 643, av den 15 februari 1989 i mål 32/88, Six Constructions, REG 1989, s. 341, punkt 18, av den 27 oktober 1998 i mål C-51/97, Réunion européenne m.fl., REG 1998, s. I-6511, punkt 47, och av den 13 juli 2006 i mål C-539/03, Roche Nederland m.fl., REG 2006, s. I-6535, punkterna 19–23.

det oriktiga antagandet att artikel 6.1 skulle vara ett undantag från de behörighetsregler som är angivna i avsnittet om anställningsavtal. Jag kommer emellertid att visa att den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 inte utgör något undantag från behörighetsreglerna vid tvister om anställningsavtal, utan att den utgör en kompletterande regel till de sistnämnda behörighetsreglerna, vilken inte innebär att de principer som ligger till grund för dessa regler träds för när.

20. Jag vill först erinra om att Brysselkonventionens behörighetsregler var tillämpliga på anställningsavtal, trots att det inte fanns något särskilt avsnitt i konventionen om sådana avtal. Artikel 6.1 i Brysselkonventionen, enligt vilken det var möjligt att väcka talan mot flera svarande vid en domstol som utgjorde behörig domstol för en av dem, var således tillämplig på anställningsavtal. Detta har medgetts av Europeiska gemenskapernas kommission. Förordning nr 44/2001, vilken har kommit efter konventionen, avser att upprätthålla kontinuiteten med reglerna i konventionen och inte att bryta med dessa, vilket framgår av skäl 5 i förordningen. Syftet med förordning nr 44/2001 är således inte att göra några materiella ändringar av reglerna om domstols behörighet. Det finns därför skäl att anta att upphovsmännen till förordning nr 44/2001 inte ville utesluta tillämpningen av artikel 6.1 på det aktuella området.

21. Upphovsmännen till förordning nr 44/2001 ville införa ett särskilt avsnitt om regler för domstols behörighet i fråga om anställningsavtal, eftersom ”den svagare parten [bör] skyddas genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna”. [5] Det skulle mot denna bakgrund framstå som överraskande om upphovsmännen vid antagandet av förordning nr 44/2001 hade velat ta ifrån arbetstagarna de förmånligare regler som dessa åtnjöt före förordningens ikraftträdande enligt Brysselkonventionen. Domstolen har dessutom konsekvent slagit fast att konventionen, i fråga om anställningsavtal, skall tolkas ”med beaktande av det angelägna i att ge ett lämpligt skydd åt den socialt sett svagare avtalsparten, i detta fall arbetstagaren”. [6] En tolkning som innebär att en arbetstagare, när det är fråga om konnexa käromål mot flera svarande, skulle vara skyldig att väcka talan mot var och en av dem vid den behöriga domstolen i varje medlemsstat strider inte endast mot intresset av god rättskipning, [7] utan bortser även från skyddet för den svagare avtalsparten och fråntar för övrigt denna part en möjlighet som denne tidigare hade.

22. I förordning nr 44/2001 har det, vid tvister om anställningsavtal, föreskrivits ett

5 — Skäl 13 i förordning nr 44/2001.

6 — Dom av den 13 juli 1993 i mål C-125/92, Mulox IBC (REG 1993, s. I-4075; svensk specialutgåva, område 14, s. 285), punkt 18. Detta framgår redan av dom av den 26 maj 1982 i mål 133/81, Ivenel (REG 1982, s. 1891; svensk specialutgåva, område 6, s. 441), punkterna 14 och 16. För en senare bekräftelse, se även dom av den 9 januari 1997 i mål C-383/95, Rutten (REG 1997, s. I-57), punkt 17, och av den 10 april 2003 i mål C-437/00, Pugliese (REG 2003, s. I-3573), punkt 18.

7 — Domstolen har påpekat att det i det fall arbetet utförs i mer än en medlemsstat är viktigt att undvika en ökning av antalet behöriga domstolar, i syfte att förebygga motstridiga beslut och på så vis underlätta erkännande och verkställighet av domstolsavgöranden utanför den medlemsstat där de har meddelats. Dom av den 11 januari 1990 i mål C-220/88, Dumez France och Tracoba (REG 1990, s. I-49), punkt 18, och av den 27 februari 2002 i mål C-37/00, Weber (REG 2002, s. I-2013), punkt 42.

undantag från regeln att det är domstolarna i den medlemsstat i vilken svaranden har sitt hemvist som är behöriga, detta i syfte att skydda den svagare avtalsparten. Mot denna bakgrund måste den omständigheten att möjligheten av ett flertal konnexa käromål mot flera svarande inte har förutsetts i avsnitt 5 förstås som en ofullständighet. Denna ofullständighet rättas till genom artikel 6.1 i förordningen, vilken gör det möjligt att komplettera behörighetsreglerna vid tvister om anställningsavtal utan att de principer som ligger till grund för dessa regler träds för när. Dessa principer utgörs bland annat av skyddet av den svagare avtalsparten och, mera allmänt, av strävan att undvika ett flertal behöriga fora. Tillämpningen av artikel 6.1 innebär att den omständigheten att en av egenheterna i det förevarande målet, nämligen förekomsten av konnexa käromål i en tvist om anställningsavtal, rättas till på ett ändamålsenligt sätt, utan att de regler om domstols behörighet som är tillämpliga vid tvister om sådana avtal åsidosätts.

23. Av ovan angivna skäl anser jag att domstolen bör finna att artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 är tillämplig vid tvister om anställningsavtal.

B — *Villkoren för tillämpningen av artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 vid tvister om anställningsavtal*

24. Enligt fast rättspraxis ankommer det på EG-domstolen att, inom ramen för det genom artikel 234 EG inrättade samarbetet mellan de nationella domstolarna och EG-domstolen, ge den nationella domstolen ett användbart svar så att den kan avgöra det mål som är anhängigt vid den. På grund härav och med hänsyn till de faktiska omständigheterna i målet, vilka är komplicerade och i vissa delar motsägelsefulla, framstår det som betydelsefullt att ange villkoren för att artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 skall kunna åberopas med framgång. Det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera dessa villkor.

25. Såsom det redan har påpekats innebär inte förordning nr 44/2001 någon brytning med de principer som angavs i Brysselkonventionen, utan att kontinuiteten med dessa upprätthålls. Vad domstolen har preciserat i fråga om artikel 6.1 i konventionen är alltjämt relevant för tillämpningen av artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 på den förevarande tvisten.

26. För att artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 skall vara tillämplig krävs det att ”det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom skall vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar”.

27. Detta villkor, vilket inte förekom i den ursprungliga lydelsen av den bestämmelsen

i Brysselkonventionen, finner sitt direkta ursprung i artikel 22 i konventionen, enligt vilken käromål skall anses vara konnexa om det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom skall vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar.

28. Domstolen fann i domen i det ovannämnda målet Kalfelis att det var nödvändigt att föra över kravet på konnexitet mellan käromålen vid tolkningen av artikel 6.1 i Brysselkonventionen. Detta krav fördes senare in i artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 i syfte att undvika att användningen av denna särskilda behörighetsregel skulle komma att innebära att huvudregeln att domstolarna i den medlemsstat i vilken svaranden har sitt hemvist är behöriga undergrävdes. Enligt domstolen skulle detta kunna vara fallet ”om det stod en kärande fritt att väcka talan mot flera svarande endast i syfte att en av dessa svarande skulle undandras lagföring vid domstol i den stat där han har sitt hemvist” [8].

29. Begreppet ”oförenliga domar”, vilket är ett av villkoren för att artikel 6.1 skall vara tillämplig, kan ges flera tolkningar. Enligt en restriktiv tolkning skulle det för att den särskilda behörighetsregeln om flera svarande skulle vara tillämplig, krävas att en skild handläggning av käromålen och skilda domar ledde till rättsföljder som ömsesidigt uteslöt varandra. Enligt en vid tolkning av begreppet ”oförenliga domar” skulle det vara tillräckligt att en skild handläggning av käromålen och skilda domar medförde en risk för motstridiga avgöranden, utan att det är nödvändigt att det förelåg någon risk för ömsesidigt uteslutande rättsföljder. [9] Domstolen har inte tagit ställning för eller emot någon tolkning, men har preciserat att ”för att domarna skall strida mot varandra räcker det inte att målen fått olika utgång, utan det krävs därutöver att domarna i denna del avser samma rättsliga och faktiska situation”. [10]

30. Det är emellertid inte nödvändigt att fortsätta denna diskussion. Det framgår nämligen tydligt av förordning nr 44/2001 och av ovannämnd rättspraxis att det avgörande rekvisitet för tillämpningen av artikel 6.1 är att det föreligger ett synnerligen nära samband mellan käromålen. Detta samband kan emellertid endast bedömas från

8 — Domen i det ovan nämnda målet Kalfelis, punkt 9.

9 — För en sammanfattning och bedömning av denna fråga hänvisas det till generaladvokaten Légers förslag till avgörande i det mål som gav upphov till domen i det ovannämnda målet Roche Nederland m.fl. samt till Bomhoff, J., *Judicial Discretion in European Law on Conflicts of Jurisdiction*, Sdu, Haag, 2005.

10 — Domen i det ovannämnda målet Roche Nederland m.fl., punkt 26, och dom av den 11 oktober 2007 i mål C-98/06, Freeport (REG 2007, s. I-8319), punkt 40.

fall till fall och på varje område på vilket den särskilda behörighetsregeln är tillämplig.

31. För det första anser jag att det huvudsakliga ändamålet med artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 är att främja god rättskipning, oberoende av i vilket sammanhang som bestämmelsen är tillämplig. Ur detta perspektiv är en argumentation grundad på skyddet av den svagare avtalsparten inte relevant och skall således inte beaktas vid tolkningen av villkoren för tillämpningen av artikel 6.1 i förordning nr 44/2001. För att säkerställa bestämmelsens ändamål och för att undvika att den särskilda behörighetsregeln missbrukas, måste konnexitet med nödvändighet innebära att det kan konstateras att det föreligger ett synnerligen nära samband mellan tvisten och den domstol som skall pröva den. [11] I motsats till den tolkning som har förordats av Förenade kungariket kan kravet att det skall föreligga ett samband mellan tvisten och den domstol vid vilken talan väcks emellertid aldrig innebära att det skall ske en rangordning av domstolarna i syfte att talan skall prövas av den domstol med vilken käromålet uppvisar störst konnexitet. En sådan tolkning skulle medföra att det lades till ett villkor för tillämpningen av artikel 6.1. Den bestämmelsen utgör emellertid ett undantag från huvudregeln i fråga om behörighet och kan därför endast tolkas restriktivt. [12] Sammanfattningsvis krävs det för att det skall föreligga en sådan konnexitet som är nödvändig för att artikel 6.1 skall vara tillämplig att det finns ett samband mellan käromålen. Detta samband måste föreligga i syfte att säkerställa att domstolen har ett nära samband med målet, oberoende av vid vilken domstol som talan är anhängig. Därigenom säkerställs att det sker en rimlig tillämpning av den särskilda behörighetsregeln och att den används i enlighet med sitt ändamål.

32. För det andra innebär prövningen av huruvida det föreligger konnexitet i tvister om anställningsavtal att det, av hänsyn till det aktuella rättsområdet, skall tas i beaktande ett visst antal kriterier som är ägnade att klarlägga förekomsten av ett nära samband mellan käromålen på just detta område.

33. Motparten i målet vid den nationella domstolen anser härvidlag att kravet på konnexitet mellan käromålen är uppfyllt, eftersom det är fråga om ”samma anställningsavtal, eller i vart fall om samma anställningsförhållande” [13] med dennes båda arbetsgivare, och eftersom båda bolagen ingår i samma koncern.

11 — Se bland annat domarna i de ovannämnda målen Ivenel, punkt 11, och Pugliese, punkt 17.

12 — Domstolen har alltid vägrat att använda den så kallade spindeln i nätet-teorin, vilken har utarbetats av främst nederländska domare vid tolkningen av artikel 6.1 i förordning nr 44/2001. Gemenskapdomstolen förkastade entydigt denna teori i domen i det ovannämnda målet Roche Nederland m.fl.

13 — Se Jean-Pierre Rouards yttrande, s. 7.

34. I likhet med vad kommissionen och Förenade kungariket har medgett vid förhandlingen står lösningen på detta problem att finna i domen i det ovannämnda målet Pugliese. Domstolen, vilken hade att tolka begreppet ”den ort där arbetstagaren vanligtvis utför sitt arbete”, kom nämligen indirekt att lämna klargöranden beträffande hur graden av samband mellan två anställningsavtal, vilka hade ingåtts med olika arbetsgivare, skall fastställas. Jag anser att denna rättspraxis är särskilt relevant när det gäller de kriterier som den nationella domstolen kan ta i beaktande i syfte att pröva huruvida det föreligger en sådan konnexitet mellan två käromål i en tvist om anställningsavtal, vilken gör det möjligt att väcka talan mot flera svarande vid den domstol som är behörig att pröva talan mot en av dem. [14]

35. Domstolen slog fast att ”när en anställd är knuten till två olika arbetsgivare kan den första arbetsgivaren stämmas vid en domstol i den ort där arbetstagaren arbetar för den andra arbetsgivaren endast om den första arbetsgivaren själv, när det andra avtalet ingås, har ett intresse av att det arbete som arbetstagaren kommer att utföra för den andra arbetsgivaren på en ort som denne bestämmer faktiskt utförs … [D]et [skall] … inte kontrolleras strikt, utifrån formella och bestämda kriterier, huruvida detta intresse föreligger. I stället skall en helhetsbedömning göras, där samtliga omständigheter i det aktuella fallet skall beaktas.” [15]

Gemenskapdomstolen preciserade att följande omständigheter kan ingå bland de relevanta faktorerna: ”Det andra avtalets ingående planerades när det första ingicks. Det första avtalet har ändrats med hänsyn till att det andra avtalet ingåtts. Det finns ett organisatoriskt eller ekonomiskt band mellan de två arbetsgivarna. Det finns en överenskommelse mellan de två arbetsgivarna som ger förutsättningar för att de två avtalen skall kunna gälla samtidigt. Den första arbetsgivaren behåller sin ledningsrätt i förhållande till arbetstagaren. Den första arbetsgivaren kan bestämma hur lång tid arbetstagaren skall arbeta för den andra arbetsgivaren.” [16] Det är följaktligen mot bakgrund av samtliga dessa kriterier, vilka inte är uttömmande, som den nationella domstolen skall avgöra huruvida det föreligger tillräcklig konnexitet mellan de två käromålen för att motparten i målet vid den nationella domstolen skall kunna väcka talan mot de två klagandebolagen vid fransk domstol.

36. Mot bakgrund av det ovan anförda skulle domstolen kunna finna att det för att artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 skall vara tillämplig krävs att det föreligger konnexitet mellan käromålen, vilken är ägnad att säkerställa att domstolen har ett nära samband med målet, oberoende av vid vilken domstol som talan är anhängig. Vid bedömningen av huruvida det föreligger konnexitet vid tvister om anställningsavtal kan bland annat följande omständigheter beaktas: Det andra avtalets

14 — En sådan användning av den domen har redan förutsetts i doktrinen. Se bland annat Moizard, N., *RJS*, 10/03, s. 756, i vilken följande påpekas: ”Med stor sannolikhet kommer kriterierna i Pugliesedomen att vara mycket användbara för att avgöra vilken domstol som är behörig i en tvist i anledning av internationella förflyttningar inom en koncern.”

15 — Domen i det ovannämnda målet Pugliese, punkterna 23 och 24.

16 — Ibidem, punkt 24.

ingående planerades när det första ingicks. Det första avtalet har ändrats med hänsyn till att det andra avtalet ingåtts. Det finns ett organisatoriskt eller ekonomiskt band mellan de två arbetsgivarna. Det finns en överenskommelse mellan de två arbetsgivarna som ger förutsättningar för att de två avtalen skall kunna gälla samtidigt. Den första arbetsgivaren behåller sin ledningsrätt i förhållande till arbetstagaren. Den första arbetsgivaren kan bestämma hur lång tid arbetstagaren skall arbeta för den andra arbetsgivaren.

III — Förslag till avgörande

37. Jag föreslår att domstolen besvarar tolkningsfrågan på följande sätt:

Den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område är tillämplig på avsnitt 5 om regler för domstols behörighet vid tvister om anställningsavtal.

För att artikel 6.1 i förordning nr 44/2001 skall vara tillämplig krävs att det föreligger konnexitet mellan käromålen, vilket är ägnat att säkerställa att domstolen har ett nära samband med målet, oberoende av vid vilken domstol som talan är anhängig. Vid bedömningen av huruvida det föreligger konnexitet vid tvister om anställningsavtal kan bland annat följande omständigheter beaktas: Det andra avtalets ingående planerades när det första ingicks. Det första avtalet har ändrats med hänsyn till att det andra avtalet ingåtts. Det finns ett organisatoriskt eller ekonomiskt band mellan de två arbetsgivarna. Det finns en överenskommelse mellan de två arbetsgivarna som ger förutsättningar för att de två avtalen skall kunna gälla samtidigt. Den första arbetsgivaren behåller sin ledningsrätt i förhållande till arbetstagaren. Den första arbetsgivaren kan bestämma hur lång tid arbetstagaren skall arbeta för den andra arbetsgivaren.